AMIGOE MAANDAG 3 OKTOBER 1983

Bij festival Voz di Polis

Nelson Scoop beslag op 1e prijs

KRALENDIJK — Tegen middernacht werd zaterdagavond in een niet volledig gevuld stadion van Kralendijk de Curacaose zanger Nelson Scoop als absolute winnaar van het songfestival Voz di Polis uitgeroepen. Deze zangwedstrijd was een onderdeel van de festiviteiten ter gelegenheid van het 34 jarig bestaan van het Korps Politie Nederlandse Antillen (KPNA).

Ruim drie kwartier later dan was voorgenomen werd de avond geopend door de voorzitter van de Bonaireaanse politiesocieteit Marugg die alle aanwezigen, onder wie velen uit Curacao en Aruba welkom heette. De taak van Marugg werd verder overgenomen door ceremoniemeester Patricio Thomas geassisteerd door Betty Frances. De tien kandidaten brachten allen een redelijk goed nummer voor het voetlicht en het zal de jury onder leiding van Henny van der Hoeven zeker enige moeite gekost hebben om de deelnemers op grond van hun presentatie en stem te beoordelen. Winnaar van het songfestival werd Nelson (Neno) Scoop uit Curacao, gevolgd op de eerste en tweede plaats door Juni de Freitas en Boy Gitterson, die respectievelijk Sera en Let me try again zongen. Gitterson wist ook beslag te leggen op de persprijs, terwijl deze op Bonaire reeds bekende zanger ook samen optrad met Policewoman Hildegard Vos.

De zangers werden begeleid door Los Idolos, terwijl de gastzangers van die avond Vincent Morris (winnaar van Racote) Johnny Craane (winnaar van Bopec) en Claudette Domacassee (tweede plaats Racote) begeleid werden door Tipico Bonairiano. Als verwacht traden de Gini's op in twee goed uitgebalanceerde dansen. Tot slot vormden Claudette Domacessee en Johnny Craane een duet en ongetwijfeld kunnen deze twee amateurs hoge ogen gooien wanneer er samen wat geoefend zou worden.

.....Nelson Scoop werd winnaar.....

WILLEMSTAD - Gistermiddag werd in het Wilhelminapark de bekende tambú-zanger Nicolas Susana, beter bekend als Shon Colá, in het zonnetje gezet n.a.v. zijn vijftigjarig 'bestaan' als tambú-zanger. Op de foto v.l.n.r. drie tambú-zangers van de oude stempel, t.w. Shon Colá, Petronilia(Petoi) Coco (een zuster van de bekende gitarist Julian Coco) en Ana.Velen hadden de gelegenheid aangegrepen om Shon Colá hun hulde te komen betuigen. Het optreden van de 'oude garde' werd met zeer groot enthousiasme begroet.

WILLEMSTAD - Tijdens de happening in het Wilhelminapark, waarbij tambu-zanger Shon Colá in het zonnetje werd gezet, traden er verschillende tambú-groepen op. Op deze foto een van deze groepen in aktie.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN
Maandag 3 oktober 1983

KAMER-BALLET VENEZOLAANS WEER NAAR CURACAO

WILLEMSTAD - Het internationaal zeer goed bekendstaande Ballet Contemporaneo de Camara van Caracas zal, onder auspiciën van de Curaçaose Kunstkring en in samenwerking met het 'Cuerpo Coordinador Ciclo Bolivariano', op vrijdag 14 oktober weer een voorstelling geven in het Centro Pro Arte.
Het betreft hier een éénmalig optreden, dus de ware balletminnaars zullen zich moeten haasten om zich tijdig van een toegangskaart te voorzien bij een der verkoopadressen.

Het ensemble trekt, overal ter wereld waar het optreedt, volle zalen. En de kritieken zijn zonder enige overdrijving zeer lovend.
Ook op Curaçao, waar vorig jaar in het CPA werd opgetreden, betrof het een voorstelling van zeer hoog kaliber, zoals wij hier, helaas, veel te zelden te zien krijgen.

De groep bestaat uit vier artiesten, die alle vier zowel als ensemble, als solistisch optreden.
Artistiek leidster is Maria Eugenia Barrios, zelf een begenadigd danseres die, geboren in Caracas, in Rome, Parijs en aan de bekende Juilliard School te New York dans en choreografie studeerde.
Van 1972 tot 1974 was ze verbonden aan het National Ballet of Canada, waar ze verschillende belangrijke rollen danste.
Eind 1974 richtte zij het Ballet Contemporaneo de Camara de Caracas op, waarvan zij nog altijd de artistieke leidster is.

Haar echtgenoot Offer Zaks, Israëlier van geboorte, maakt eveneens deel uit van het ensemble.
Hij studeerde aan de Bat Sheva Company en Juilliard School dans en was verbonden aan het Juilliard Dance Ensemble en het Internationale Ballet van Caracas. Daar trad hij meermalen als solist bij op.
In 1979 voegde hij zich bij het Ballet Contemporaneo.
Hij huwde Maria Eugenia Barrios en sindsdien heeft het echtpaar Zaks- Barrios hun ensemble tot zeer grote hoogten gebracht.
Degenen die deze twee dansers vorig jaar in aktie hebben gezien, zullen zich zeer zeker nog de gedrevenheid en de harmonie van hun dansen herinneren.

Elizabeth Fulton is sinds dit jaar aan het ensemble verbonden en trad het vorige jaar dus niet in CPA op met de groep.
Zij werd geboren in Texas en volgde een dansstudie aan de Ballet Academy of Washington, Ballet Academy of Pensylvania en vervolgens aan de Ballet Academy of Houston.
Zij maakte talrijke tournée's door de Verenigde Staten, Europa en het Verre Oosten en wordt geklassificeerd als een zeer kunstzinnig danseres.

Het vierde lid van de groep is Arnaldo Alvarez, die geboren werd in Caracas en in Essen (Duitsland) zijn balletstudie voltooide.

In 1980 werd hij lid van het klassieke ballet in Bonn en in 1982 ging hij deel uitmaken van het Ballet Contemporaneo de Caracas.
Een danser met een geweldige eigen persoonlijkheid.

Het optreden van dit balletensemble in het CPA is een evenement dat door geen ware balletliefhebber overgeslagen mag worden.

AMIGOE
WOENSDAG 5 OKTOBER 1983

FIM-concert in aula universiteit

WILLEMSTAD— De FIM (Fundashon Instituto di Musika) houdt vanavond een concert in het kader van de muziekcyclus van de Universiteit van de Nederlandse Antillen. Het concert is om half negen in de aula van de UNA, en bestaat uit twee delen: eerst het optreden van Anastacia Larmonie die piano speelt en jazz zingt en daarna wordt Latijns Amerikaanse muziek gebracht met het optreden van Mafalda Miguel, Chin Behelia, Oswald Specht, Jossy Rosales, Ernest Willems, Harry Zimmerman en het Trio Juliet.

Het FIM-orkest (dat onlangs een succesvol "try-out" concert in Plaza Simon hield) bestaat uit FIM-leerlingen die in februari 1984 hun studie afronden. Van alle muziekstukken die op het concert ten gehore gebracht zijn, was het arrangement van Errol "Toro" Colina, directeur van de FIM.

AMIGOE
DINSDAG 4 OKTOBER 1983

In het teken van het beest bij de Filmliga

ORANJESTAD — Filmliga Aruba brengt donderdagavond in Cas di Cultura de film "In het teken van het beest" onder regie van Pieter Verhoeff in 1980 in Nederland opgenomen. Medespelenden zijn Gerard Thoolen, Marja Kok, Peter Faber, Joop Admiraal en Tilly Perin-Bouwmeester. Het gaat over Friesland, in de jaren twintig. Armoe en ellende. Het woord "vakbond" staat nog niet in Van Dale. Een logge, weinig flexibele, hiërarchische samenleving moet wel anarchie oproepen. Dit blijkt wel uit het optreden van Yje Wijkstra, die een vakbekwaam metselaar is. Hij is een atheïst, zeer kritisch ten aanzien van de samenleving; echter een roepende in de woestijn en vanuit die frustratie grijpt hij naar krachtiger middelen: anarchie.

Voor de rest van het jaar heeft de Filmliga op zijn programma: 23 oktober: De Nacht van de Rode Lanciers, 3 november: Pami Wilka, 17 november: Le Pays Bleu en 27 november: Gelin.

Op St. Maarten:

Kinderboekenweek van 9 tot 14 oktober a.s.

(Van onze korrespondente)

PHILIPSBURG -- De door de Children Bookweek Foundation georganiseerde kinderboekenweek zal voor de 8e keer op St. Maarten gehouden worden en wel van 9–14 oktober a.s. Het belooft weer een buitengewoon leuke week voor de schooljeugd te worden met vele aktiviteiten die hen aan zullen spreken allen betrekking hebbend op het thema van dit jaar: "Picture the world through a book".

De opening op zondag 9 oktober zal om 3.30 p.m. in het PMIA-gebouw door Gezaghebber Ralph Richardson verricht worden.

Tevens wordt die middag een toneelstuk door MAC-leerlingen opgevoerd, de thema-song gepresenteerd, het winnende ontwerp van Lisa Connord getoond en op t-shirts gedrukt, verkocht worden. . En natuurlijk wordt de boekenweek krant aan de aanwezigen uitgereikt.

Naast de verkoop van de bedrukte t-shirts zal ook het boekje "Nature I love you" van gedichten en verhaaljes van schoolkinderen, geillustreerd door Harry Krijne te verkrijgen zijn.

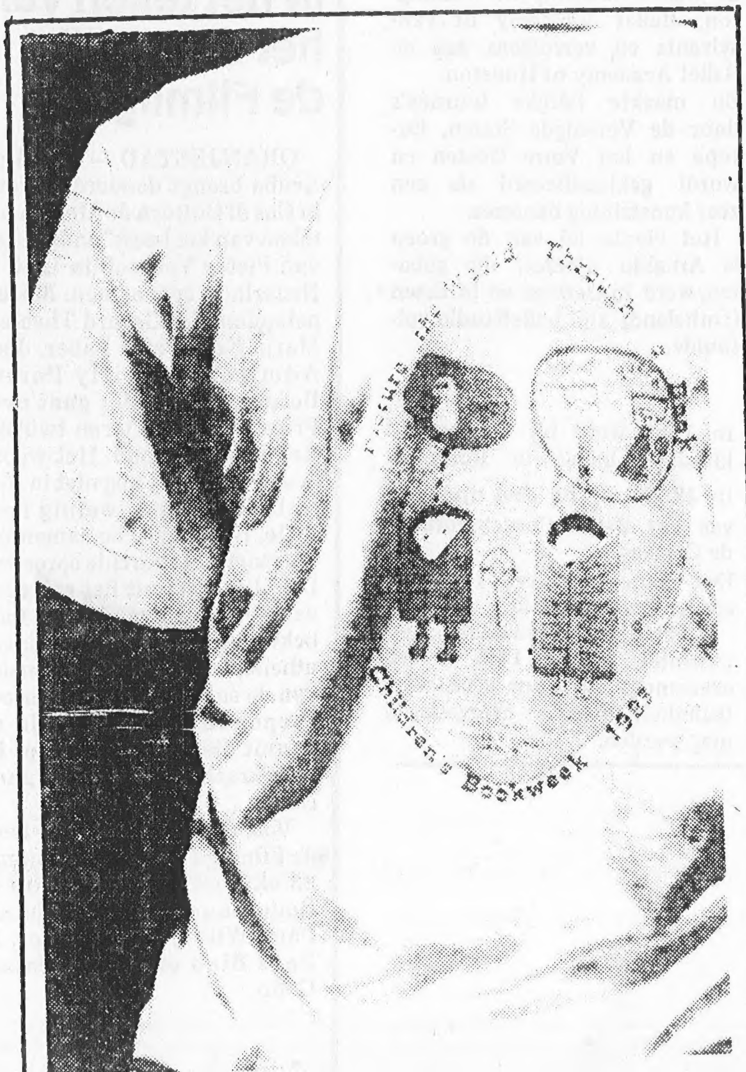
Na de opening zullen de aanwezigen zich naar de Pegleg building aan de Frontstreet begeven om een door de bibliotheek en de Joseph School verzorgde tentoonstelling van boeken, decoraties en kijkdozen en een dia-collage van Frans v.d. Hoeven te bezichtigen.

De tentoonstelling is elke dag van 7.30 tot 3 uur p.m. voor schoolkinderen en belangstellenden geopend.

Het programma voor de rest van de week vermeldt: entertainment door en voor schoolkinderen op maandag-dinsdag- en donderdagmiddag in de F.V.P.T.-school, een speurtocht in en om Cay Hill voor 5e en 6e klassers en workshops voor 4e klassers door Diana Lebacs en Laura Kwast.

Vrijdagmiddag 3.30 uur wordt de week officieel afgerond in de F.V.P.T.-school met herhaling van thema-song, toneelstuk en hoogtepunten van de entertainment-middagen. Verder zullen prijzen uitgereikt worden aan Lisa Connor voor het winnende logo-ontwerp, en de winnaars van de kijkdozen- en boekjeswedstrijden.

De 8e boekenweek kan gerealiseerd worden dank zij financiele bijdragen van de Island Gem. Foundation, de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg en de Bibliotheek.

PHILIPSBURG – Het winnende logo-ontwerp van Lisa Connor van de Sister Magda School, dat op de t-shirts, programma's en uitnodigingen te zien zal zijn.

AMIGOE DINSDAG 4 OKTOBER 1983

De andere Lauffer

Samenstelling: B. Jos de Roo

HET VERHAAL VAN HENRY HABIBE

IK VIND LAUFFER typisch een voorbeeld van een romantisch dichter om de thema's die hij behandelt. Als hij het bijvoorbeeld heeft over Curacao, dan beschrijft hij zijn eiland als een idyllisch paradijs met veel vogels en cactussen. Als hij het heeft over de liefde tot de vrouw, dan legt hij zijn hartstocht bloot op de typische manier van de romanticus. Het zoeken naar God is ook een thema dat vaak terugkomt in Lauffers gedichten. Dit zijn allemaal thema's die heel graag door de romantici behandeld worden.

Cola Debrot heeft Pierre Lauffer wel eens willen vergelijken met twee grote dichters uit het Caribisch gebied, te weten Nicolas Guillén en Luis Palés Matos. Ik meen te mogen stellen dat deze vergelijking niet opgaat, althans zeer sterk overdreven is. Lauffer is typisch romantisch, terwijl Nicolas Guillén en Luis Palés Matos in hun bekende Afro-Antilliaanse gedichten een zeer sociale lading aan hun gedichten meegeven. Ik geloof niet, dat we dit kunnen stellen van de poëzie van Pierre Lauffer. Dat wil niet zeggen dat Pierre Lauffer niet geïnteresseerd was in zijn eiland. Het gaat erom dat hij de thema's op een romantische manier behandelt.

Een van de grootste verdiensten die Pierre Lauffer had, was het stimuleren van de landstaal. Hij onderstreepte hem als een mooi expressiemiddel met esthetische waarde, zich afzettend tegen de mensen uit koloniale kringen, zoals de hoofdredacteur van 'De Stoep'. Toen Pierre Lauffer zijn bundel "Patria" uitgaf, omstreeks 1944, meende de redacteur van "De Stoep' dat het schrijven van gedichten in het Papiamentu — om zijn eigen woorden te gebruiken — "een bedrijf van de onnut" was. Hij vond het in die tijd dus nutteloos om het Papiamentu te gebruiken als volwaardige taal, om gedichten in die taal te schrijven.

Maar goed, het gaat erom dat ik bij Pierre Lauffer niet die sociale bewogenheid zie, die Cola Debrot wel meende te zien. Als Pierre Lauffer bepaalde personages van Curacao beschreef, dan deed hij dat volgens mij meer om de

pittoreske waarde en niet zozeer vanwege een solidariteit, vanwege een sociale betrokkenheid tot die verschillende personages die hier en daar voorkomen in zijn gedichten. Voor alle duidelijkheid: ik beperk me tot zijn poëzie, en spreek hier niet over zijn proza-werk.

Op school werd zo goed als geen Papiamentu gelezen. Pas omstreeks 1961 kwam ik in aanraking met de poëzie van Pierre Lauffer en Elis Juliana, iets later ook met die van Luis Daal. Toen dacht ik bij mezelf: Wat een achterstand moet het toch wel zijn voor ons onderwijs op de Antillen, dat je op de hele lagere school zit en vier jaar op de MULO en dat je helemaal niet bijgebracht wordt dat er in je eigen moedertaal poëzie bestaat!

Ik kwam niet zodanig onder invloed van de gedichten, dat ikzelf tot het schrijven van gedichten in het Papiamentu ben gekomen. Ik heb wel enkele essays over deze poëzie geschreven. Wat Lauffer al schrijvend met het Papiamentu deed, vond ik bewonderenswaardig. Hij moet zeer bedreven zijn geweest in de techniek, de rijmtechniek, het kiezen van woorden om hun welluidendheid. Dit heeft me in die zin wel geïnspireerd, dat ik hoopte ook tot zoiets in staat te zijn. De muzikale effecten van de taal hoopte ik ook later in bepaalde gedichten van mij te verwezenlijken.

In 1969 was Pierre Lauffer bezig met zijn bloemlezing van Papiamentse gedichten "Di nos". Hij heeft me gevraagd een paar gedichten op te sturen. Daardoor is een zekere correspondentie ontstaan. Toen ik twee jaar later uit Nederland terug was op Aruba, dacht ik: nu moet ik de grote dichter maar eens persoonlijk gaan ontmoeten. Hij vertelde hoe hij te werk ging om zijn prozaverhalen te schrijven. Hij trok er een hele dag voor uit, ging in de bus zitten om naar de gesprekken van de passagiers te luisteren. Ik vond het interessant om te horen dat je zo tot het verhalen schrijven kunt komen. Hij vertelde ook dat hij bezig was met een literatuurbeschrijving. Die is bij mijn weten nog niet verschenen.

Er zijn mensen die van mening zijn dat Lauffer teveel in zijn eentje het Papiamentu tot ontwikkeling heeft proberen te brengen. Daar moeten we wel voorzichtig mee zijn. We mogen niet uit het oog verliezen, dat Lauffer destijds goed bevriend was met de Surinamer René de Rooy. Samen met Jules de Palm hebben ze het trio Julio Perrenal opgericht. Met z'n drieën hebben zij pionierswerk verricht op het gebied van de eigen taal als poëtisch uitdrukkingsmiddel. Als dat niet gebeurd was, had je volgens mij ook niet het literaire tijdschrift "Simadan" gekregen. Je moet het zien als een evolutie op het gebied van de ontwikkeling van het Papiamentu. Het was een motor, een stimulans, zodat vele Antilliaanse dichters zich vandaag niet meer generen om in het Papiamentu te schrijven. Vroeger was het zo dat men dacht: in het Nederlands moeten we dichten, willen we als volwaardige dichters aangezien worden. Dat heb je vandaag de dag niet meer.

Er is wel eens door iemand gezegd, dat het beter geweest was als Pierre Lauffer in een andere taal geschreven had. Dan zou Pierre Lauffer vandaag een wereldberoemde dichter zijn. Ik denk dat het niet zo jammer is. We mogen onszelf gelukkig prijzen dat Pierre Lauffer zijn taal, het Papiamentu, volwaardig achtte om er proza en poëzie in te schrijven, zodat we vandaag trots kunnen zijn op het werk van deze grote dichter.

ORANJESTAD — Teatro Foro bracht in het afgelopen weekeinde — eerst in San Nicolas en daarna voor de kerk te Dakota — straattoneel, waarbij ditmaal eens duidelijk naar voren werd gebracht — meestal op originele wijze — hoe een patiënt zich deze dagen voelt bij behandeling bij de dokter, hospitaal enz. Op de foto de groep in actie.

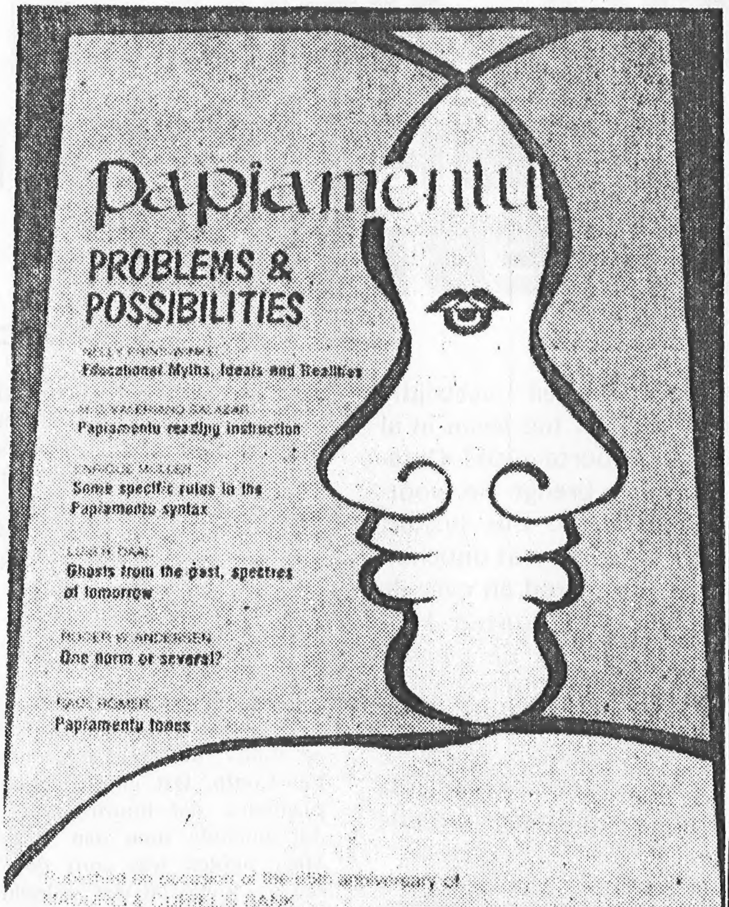
AMIGOE
DINSDAG 4 OKTOBER 1983

WILLEMSTAD — Door het verzekeringsbedrijf Hudig en Langeveld is gisteren een donatie gedaan aan de Universiteit van de Nederlandse Antillen. UNA-rector magnificus prof dr René Römer kreeg uit handen van voorzitter J. Fortuin, voorzitter van de Raad van Bestuur van Hudig-Langeveld symbolisch twee verzekeringsboeken overhandigd. Dat gebeurde in het bijzijn van oud-directeur Curaçao, de heer H. Dam en de nieuwe directeur, drs Richard Pieternella. Dit boekengeschenk ging gepaard met een financiële gift voor de UNA-bibliotheek bedoeld om er boeken mee te kopen over het verzekeringsrecht. Bij de overdracht waren ook aanwezig mr Elmer Joubert, docent verzekeringsrecht aan de UNA, mr Otto Linker, docent juridische faculteit en decaan van deze faculteit, mr Dolman.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN

Woensdag 5 oktober 1983

WILLEMSTAD -- In de maand juni 1981 organiseerde de UNA samen met het Instituto pa Promoshon i Estudio di Papiamentu een conferentie "Papiamentu: Problema i Posibilidat", gehouden in de aula van de UNA. Gedurende drie dagen werden door zes Antilliaanse en twee buitenlandse linguïsten lezingen gehouden en was er volop gelegenheid om te diskussieren. Afgesproken werd dat getracht zou worden te komen tot een publikatie waarin de lezingen zouden worden opgenomen; uiteindelijk kozen de organisatoren ze zes van de lezingen uit om gepubliceerd te worden. Maduro & Curiel's Bank zag het belang van een publikatie in en bood aan de kosten daar van op zich te nemen als een geste in verband met de viering van haar 65 jarig bestaan. Via Proffessor J.E. Spruit, ex-Rector Magnificus werd kontakt gelegd met De Walburg Pers in Nederland. Het I.P.E.P. droeg zorg voor de verdere afwikkeling van de zaak en kan nu mededelen dat de boeken op Curaçao aangekomen zijn. Het boek heeft als titel gekregen "Papiamentu: Problems & Possibilities" de lezingen worden in het Engels gepresenteerd, zodat ze toegankeolijk zijn voor een groot lezerspubliek, ook buiten de Antillen.

Inhoud van het boek: Nelly Prins-Winkel -- Educational Myths, Ideals and Realities. M.C. Valeriano Salazar -- Papiamentu reading Instruction; Enrique Muller -- Some specific rules in the Papiamentu Syntax 'Luis Daal -- Ghost from the past, spectres of tomorrow; Rober Andersen -- One norm or several? Raul Romer -- Papiamentu tones.

Op de fotó de omslag van het boek. Het ontwerp is van de hand van Brenda Hasham.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTE

Woensdag 5 oktober 1983

Pauselijke onderscheiding voor mevrouw Broesterhuizen

WILLEMSTAD - Afgelopen zondag heeft het gemengde koor "Groot Kwartier", hetwelk vorig jaar het 25-jarig bestaan zo luisterrijk vierde, op waardige wijze afscheid genomen van haar vertrekkende voorzitster en tevens mede-oprichtster Mevrouw Lies Broesterhuizen-Dullaert.

Tijdens de Hoogmis werd onder aanwezigheid van Mgr. W. Ellis een mis voor gemengd koor van de Italiaanse componist Ch. Affrunti uitgevoerd. Tegen het einde van de dienst vroeg Pastoor L. Timmermans de aandacht van de aanwezigen voor Mgr. Ellis, die Mevrouw Broesterhuizen de eervolle mededeling deed, dat vanwege haar vele verdiensten als blijk van waardering haar de Pauselijke onderscheiding "Pro Ecclesia et Pontifice" is verleend.

Onder de indruk van dit voor haar en haar gezin zo belangrijke moment sprak Mevrouw Broesterhuizen enkele woorden van dank. Na afloop van de dienst was er ten huize van de dirigent R. Pietersz een gezellig samenzijn, tijdens hetwelk Mevrouw Broesterhuizen tot Ere-lid werd benoemd.

AMIGOE

WOENSDAG 5 OKTOBER 1983

Toneelopvoering in Hubentut 70

WILLEMSTAD— De Grupo Kultural Antiyano geeft donderdag 6 oktober een opvoering van het toneelstuk "Sali fo'i panchi, kai den kandela". De opvoering wordt gegeven in het centrum van de Hubentut 70 aan de Penstraat, om acht uur 's avonds. De toegang is gratis.

ZOMAAR EEN GESPREK...

ELIS JULIANA: MENSEN OP CURACAO COMPONEERDEN HUN EIGEN GEBEDEN!

WILLEMSTAD - Elis Juliana is een veelzijdig kunstenaar. Een man, die geboeid is door het leven in al zijn facetten. Een man, die van zijn geboorte-eiland, Curaçao, houdt en die liefde tot uitdrukking brengt in woorden, fijnzinnige en heel rake tekeningen. Elis luistert naar de oude man en vrouw in de knoek, die wat onbeholpen hun diepste gedachten vertellen over God en over de dagelijkse dingen. Dat kunnen ze, omdat Elis luistert. Heel aandachtig luistert, hij onderbreekt niet en de mensen praten. Later tekent Elis gegevens op en op zijn beurt vertelt hij weer over het leven van alledag van de gewone Curaçaose man of vrouw. Elis is geboeid door de mens, die in het kleine huisje op Bandabao woont of Otrabanda of in welke "gewone" wijk dan ook. Want daar leven de mensen werkelijk.

Met Elis Juliana kun je uren praten: over kruiden, over grillig gevormde stenen, over planten, over geschiedenis, maar vooral over de mens van Curaçao. Over de gewoonten van vroeger en wat daarvan bewaard is gebleven. We praten over het geloof en over het bidden op Curaçao.

"Ja", zegt Elis peinzend. "Echt bidden heeft men hier nooit geleerd. Als ik nu even terugdenk aan de H. Mis van vroeger die werd in het Latijn gelezen. Er was niemand die er ook maar iets van verstond en waarschijnlijk was het dat vreemde dat de mensen aantrok, dat was mystiek. Maar de mensen componeerden hun eigen gebeden en dat vond je vooral in de ceremonie van Ocho Dia.

Er werden gebeden gemaakt en die werden ook gezongen. Dat was een mengeling van gebeden die de mensen in de kerk hadden gehoord, dus werd het verbasterd Latijn. Het werd dan vermengd met verbasterd Spaans en Papiamentu natuurlijk. Die Ocho Dia was dus voor de zielerust van de overledenen. De mensen wijdden daar enorm veel aandacht en tijd aan, het was een gebeurtenis.

...Schrijver en beeldend kunstenaar, maar vooral yui di Korsou...

Er werd heel intens gebeden en als zo'n Ocho Dia werd gehouden werd er, behalve voor de zielerust van degeen die gestorven was, ook gebeden voor de Paus. Je had dan een weesgegroet voor de Paus dus, een weesgegroet voor de gevangenen, een weesgegroet voor de zeelieden, voor de zwangere vrouwen. Nou, dat was een heel lange lijst, ze kregen dus allemaal tien weesgegroetjes. Dat had ook weer een speciale funktie, want hoe vaker er tien weesgegroetjes werden gebeden hoe hoger de ziel van de overledene kwam. Je stuwde die ziel dus omhoog met al die weesgegroetjes".

"Dat was dus het bidden van de rozenkrans?"

Elis: "Ja, inderdaad. Dat werd dus ook gedaan. Het Onze Vader, het Wees Gegroet en het Credo. Dat ging in het Papiaments. dat hoorde erbij en dat noemde men dan bidden. Maar bidden was voor de Curaçaose mens dát wat ze hadden geleerd na te zeggen. Het echt bidden en dan bedoel ik bidden in de zin van diep in kontakt komen met het Opperste, dat was er niet. Je citeerde gewoon wat je had geleerd. Alleen dat wat je geleerd werd had waarde. Misschien hadden je eigen woorden geen waarde".

"Er was dus nooit een bidden in de vorm van wat men tegenwoordig zo graag meditatie noemt. Een bezinning".

"Nee", zegt Elis peinzend. "Dat was er niet. Ik herinner me zelfs dat onze pater als hij een dienst deed in de kerk, dus de H. Mis las, dan stond hij altijd voor zijn gebedenboek en dan moest hij in dat boek kijken om het Credo te lezen, want hij kende het niet uit zijn hoofd".

"Kende hij het werkelijk niet?"

"Ik geloof van niet", zegt Elis. "Je zag hem altijd het Credo voorlezen uit het boek. Dat was nu eenmaal zo, alles wat in het boek of in de missaal stond dat was gebed. Wanneer iemand dus in de kerk zat en zich blauw las, dan was hij aan het bidden. Zo hoorde het. Ik trek dus mijn eigen konklusie en ik zeg dat echt zelf bidden er eenvoudig niet was".

Vervolg Juliana

"Maar je zegt dat de mensen hun eigen gebeden maakten. Was dat toch een poging om in kontakt te komen met het opperwezen?"

"Waarschijnlijk wel, maar dat telde niet mee als bidden. Het waren trouwens de mensen in de knoek, die dat deden en die werden beschouwd als het lagere volk".

"Zijn er nog wat van die oude gebeden bewaard gebleven?"

"Gelukkig wel", zegt Elis. "En wat dat betreft geloof ik dat ik me op mijn borst mag slaan, want ik heb twee originele Ocho Dia op een tape staan".

"Kun je iets vertellen over de inhoud van die gebeden? Waar ging het naar uit? Het was dus

"...echt bidden heeft men hier nooit geleerd..."

een poging in kontakt te komen met het Opperste, maar was er een bepaald thema? Werd er iets gevraagd?"

"Je bedoelt natuurlijk in relatie met de ziel van de overledene, voor wie de ceremonie werd gehouden?" zegt Elis. "Ja, het bidden kwam er voornamelijk op neer dat God gevraagd werd de ziel van de overledene op te nemen en alle zonden te vergeven. Tussen die gebeden in werd vaak de naam van de overledene genoemd. Merkwaardig genoeg nooit de familienaam, alleen de voornaam en de tweede naam, dat was een patroonsheilige. Het was vroeger de gewoonte een kind twee namen te geven, bijvoorbeeld Oscar en dan als tweede naam de heilige van de dag, waarop het kind werd geboren. Dat werd opgezocht in een speciaal boek, waar overigens nogal geheimzinnig mee werd omgesprongen. In dat boek werd opgezocht welke heilige op die dag geboren of gestorven was en dat moest dan de patroonsheilige van het kind zijn Nu vergiste men zich ook wel eens als men bijvoorbeeld Obispo zag staan, dat is dus bisschop. Zo kon het gebeuren dat een kind Oscar Obispo hette".

"Was er een speciale reden dat de achternaam niet werd genoemd?"

"dat weet ik nog niet helemaal zeker", zegt Elis openhartig. "Er zitten zoveel facetten aan die volksgebruiken en vooral wanneer het samenhangt met geloof en kerk. Ik durf daar niets over te zeggen. Maar je had dus speciale mensen die de ceremonie Ocho Dia leidden. Ik heb dus twee opnamen, een daarvan is in de jaren zestig gemaakt op Westpunt, gezongen door een man, de andere opname is van Bandariba, gezonden door een vrouw. De enige vrouw die het deed, ze is een paar jaar terug overleden. Ja, tijdens die Ocho Dia werd wel degelijk gezocht naar een eigen verbinding met het Opperwezen, maar het werd toch als belachelijk beschouwd".

"Waarom eigenlijk?"

"Men verstond niet wat er werd gebeden. Ik zei al dat het een kompositie was; er zat verbasterd Latijn in, verbasterd Spaans en er zat Papiamentu in, het was voor een leek volkomen onverstaanbaar. Degeen die het componeerde kon meestal zelf niet lezen of schrijven, maar die had een enorm goed geheugen. Die kon dat helemaal uit het hoofd opratelen. Ik heb later schriften in handen gekregen, waarin een kind of kleinkind letterlijk opschreef wat er gezegd werd. Fonetisch dus. Ik heb zo'n schrift, je krijgt de raarste dingen te lezen. Maar als je het goed gaat bestuderen en je neemt een missaal in je hand, dan blijkt dat het toch klopt"

"Waarom moet dat kloppen? Het was toch een zoeken naar een verbinding met het Opperwezen?"

"Ja", zegt Ellis. De mystiek was voor de gewone man toch ontzettend belangrijk. Dat was iets groots. Juist omdat het ongebruikelijk is. Dat werd er misschien bijgevoegd om een bepaald image te wekken, maar men moest mede gebruik maken van dat wat men geleerd had. Die kerkgebeden... dat was juist interessant omdat ze er geen bliksem van verstonden".

Elis Juliana, schrijver, tekenaar, verteller en filosoof. Zomaar een fijn gesprek over vroeger. Over dingen die de mensen bezig hielden. Ocho Dia, ook dat was Curaçao.

HANNY LIM

AMIGOE
DONDERDAG 6 OKTOBER 1983

B/N 5/10-'83

MAKAMBA (6)

Is er misschien iemand, die weet waar mevrouw Wijnie Jabaay is? Na haar bezoek aan de Nederlandse Antillen in augustus heeft niemand meer iets van haar gehoord. Ze zal toch niet kwijt zijn?

De eerste avond in Punda was het me al duidelijk, dat Curacao hoog bezoek had. De schipbrug verlicht, de Koningin Emmabrug in feestverlichting; uit ervaring wist ik, dat zoiets alleen maar kon betekenen, dat er een bezoeker was in de orde van grootte van een staatshoofd. Ik heb nog een tijdje op de hoek van de Breedestraat gestaan in afwachting van een mogelijke rijtoer door verlicht Willemstad, maar die ging blijkbaar niet door.

Zo moest ik tot de volgende dag wachten om er achter te komen, wie die hoge bezoeker eigenlijk was. Maar toen stond het dan ook in alle kranten: Mevrouw Wijnie Jabaay, lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal was op een soort statiebezoek in de Nederlandse Antillen.

Daar kijk je dan wel even van op ; Wijnie Jabaay, lid van onze eigen Tweede Kamer? Nooit gezien en nooit van gehoord.

En dan te bedenken, dat ik een trouwe kijker ben van "Den Haag Vandaag" een Hollandse televisieserie, net zoiets als Dallas, maar dan in het echt. "Den Haag Vandaag" heeft alleen veel meer afeleveringen.

Bijna iedere dag één en heel spannend. Daar zie je dan hoe een minister staat te praten tegen een zaal lege stoelen. Ze zeggen, dat de Nederlandse Tweede Kamer 150 leden heeft, maar die moeten dan wel een heel teruggetrokken leven leiden. In de vergaderzaal zitten er hooguit een stuk of vijf naar die minister te luisteren De overige zitten in de koffiekamer; omdat daar maar 145 stoelen zijn, moeten er altijd vijf leden van de Tweede Kamer in de vergaderzaal op hun beurt wachten.

Daar zal het dan aan liggen, dat ik nog nooit van Wijnie Jabaay gehoord heb. Na haar bezoek aan de Nederlandse Antillen zal je me dat niet meer horen zeggen. Iedere dag breeduit in de krant, dat haalt in Holland de Minister-President niet eens.

Met pakkende uitspraken als " Ik heb mijn reis zelf betaald.' Voor een modale staatsburger een normale zaak, maar voor een lid van de Tweede Kamer zo'n uitzonderlijk gegeven, dat het in de krant moet. De prijs van haar ticket viel blijkbaar nogal tegen, want ze zou terug in Den Haag die hoge K.L.M. tarieven wel eens even flink aanpakken. Ook al het onrecht ,dat ze op Bonaire was tegengekomen zou ze op rijksniveau wel eens even regelen en die kwestie rond het hospitaal op St. Eustatius zou de Nederlandse regering wel eens aan het wankelen kunnen brengen.

De enige kwestie, die ze heel omzichtig behandelde, was de onafhankelijkheid van de Nederlandse Antillen. Een vreemde zaak, want dat is nu net het enige, waarover haar clubgenoten in Holland zich kunnen opwinden. Die krijg je al de straat op als er gedemonstreerd moet worden voor de onafhankelijkheid van Terschelling.....

Blijft de vraag: Waar is mevrouw Wijnie Jabaay: Ze is teruggegaan naar Holland; het stond in de krant en ze heeft haar retour biljet zelf betaald; daar heeft ze dus zeker gebruik van gemaakt.

Dan moet ze toch ook al weer een maand in Den Haag zijn. Niets gezien, niets van gehoord. Geen vragen aan de minister, geen interpellatie en zelfs geen dreigende kabinetscrisis.

Wat steekt hierachter? Een politiek spel? Zou ze misschien aan het einde van het jaar in aanmerking willen komen voor de Willem de Zwijgerprijs?

Gerard Habraken

LEDENVERGADERING VAN DE FILMLIGA

WILLEMSTAD - De Filmliga Curaçao houdt op maandag, 31 oktober a.s. een algemene ledenvergadering. Op deze vergadering zal de sekretaris en de penningmeester verslag moeten uitbrengen over hun werkzaamheden over het algelopen jaar en vindt er tevens de verkiezing plaats van het bestuur. Het huidige bestuur ziet er als volgt uit:

Voorzitter Wilbert Tecla, Vice-Voorzitter Sigmund Hermanus, Penningmeester Paul Moron, Sekretaris Carel de Haseth, leden Cito York, Guus de Ain, Rudy Sprock en Jack Engels.

Behalve City York en Rudy Sprock stellen alle bestuursleden zich herkiesbaar. Als nieuw bestuurslid wordt het bestuur voorgedragen de heer Randolph (Koky) van Eps, die reeds medewerking verleent aan het Filmliga-gebeuren.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN

Woensdag 5 oktober 1983

Filmliga met "La Premiere Fois" vanavond in De Tempel

WILLEMSTAD - De Filmliga Curaçao brengt vanavond om 2.30 uur in De Tempel de film "La Premiere Fois" (Frankrijk, 1978), onder regie van Claude Berri met als akteurs Alain Cohen, Charles Denner, Zorica Lozic.

Claude is in 1952 16 jaar en het einde van zijn schoolstudie begint te naderen.

Zijn vader denkt maar aan één ding: slagen voor het eindexamen, maar Claude gaat meisjes steeds belangrijker vinden dan zijn studie en erotische boeken boeien hem oneindig veel meer dan zijn schoolboeken.

En Claude en zijn vrienden René, Sammy en Bernard vinden het niet voldoende om af en toe met meisjes te flirten. Zij verlangen naar de echte "actie" en eindelijk doet Claude dan zijn eerste liefdeservaring op en verheugt hij zich daarna in de prille liefdesavonturen van zijn vrienden.

Hun groenheid, onhandigheid en zenuwachtigheid maken van deze film een tragi-komedie. Iedereen kan zich herkennen in de moeilijke "eerste keer" van Claude en de zijnen.....

AMIGOE
DONDERDAG 6 OKTOBER 1983

WILLEMSTAD — Uitermate geslaagd. Dit was de unanieme mening van de enthousiaste toehoorders, die gisteravond in het Universiteitsgebouw aan de Jan Noorduynweg het eerste openbare concert bijwoonden van de Fundashon Instituto di Musika.

Het blazersorkest presenteerde zich op sublieme wijze en ook de solisten waren bijzonder goed. Dat was ook het geval met pianiste/zangeres Anastatia Larmonie, die na haar optreden voor een daverend applaus werd teruggeroepen en hierbij werd begeleid door dirigent Errol Colina.

Meer over dit concert op pagina vier in een recensie van onze muziek-deskundige I. Landheer.

Amigoe
DONDERDAG 6 OKTOBER 1983

PRISMA voor SM-particulier initiatief

WILLEMSTAD — Private Initiative Sint Maarten (PRISMA) is opgericht nadat eerder dit jaar op een congres de wens was geuit vanuit het particuliere initiatief om nauwer te gaan samenwerken. Gebleken was namelijk dat er organisaties waren welke bv niet op de hoogte waren van het bestaan van Cede Antiyas.

Na het congres in mei werd een commissie opgericht om de aanbevelingen uit te werken. Uiteindelijk kwam daar Prisma uit voort. Doel daarvan is een «actieve band» te onderhouden tussen Cede Antiyas en het samenwerkende particuliere initiatief op Sint Maarten. Prisma wil zo een bijdrage leveren aan het sociaal, cultureel en economisch welzijn van de SM-gemeenschap. De band met Cede Antiyas is van groot belang om kleine projecten met Nederlandse hulp van de grond te krijgen. Voorzitster van Prisma is Milca Martina.

AMIGOE DONDERDAG 6 OKTOBER 1983

Professioneel

DE UNA WAS gisteravond wederom het trefpunt van een muzikaal gebeuren, namelijk het optreden van FIM-studenten in hun eerste openbaar concert. Het Fundashon Instituto di Musika, in 1979 opgericht met het doel Antilliaanse jongeren op te leiden tot beroepsmusici in het amusementsleven, heeft zijn waarde deze avond zonneklaar bewezen. Een ongedacht feit doet zich nu voor dat Curaçao blijkt te beschikken over een blazersorkest dat zijn weerga in het Caribisch gebied naar mijn weten niet kent. Na alle soorten combo's, grupo's en wat niet meer, was het gisteravond een verrassing geconfronteerd te worden met de Big Band-sound die wij alleen van een Glenn Miller, Count Basie of Duke Ellington kennen. Onder de strakke leiding van Errol Colina werd een programma van Big Band Jazz uitgevoerd, die de ruim 700 toehoorders tot laaiend enthousiasme bracht. Mag dat misschien! Di nos e ta, en wees er maar gerust trots op. Dat voor de aanvang van het programma nog even zo'n twaalf microfoons ingeregeld moesten worden, was natuurlijk niet netjes, maar Jopie Hart, in zijn functie van president van de FIM, verontschuldigde zich daarvoor in zijn inleidende toespraak.

Het ensemble telt zo'n 34 man, die onder de overkoepeling van de patio van de UNA aardig wat decibels bij elkaar weten te blazen. Mij, als klassiek instrumentalist, interesseert natuurlijk in de eerste plaats de zuiverheid, de goede stemming van de instrumenten, de ritmische précisie, de gelijkheid van inzetten. Die bleken in verheugende mate aanwezig te zijn! Errol Colina als dirigent ontgaat niets, hij houdt alles strak in de hand, het orkest reageert geroutineerd en slagvaardig. Wellicht dat in de toekomst een vibrato in de sax-groep nog wat meer "molligheid" aan het geheel kan verlenen. (Een toppunt van précisie hierin werd toentertijd door het orkest van Glenn Miller bereikt. Probeer eens een plaat van hem te pakken te krijgen). Ook kunnen de dynamische verschillen (fore en piano) mijns inziens nog wat groter worden, maar voor de eerste keer dat dit ensemble echt in de openbaarheid treedt, mogen wij nu dik tevreden zijn. Het programma bevatte o.a. werken van Ellington en Count Basie "Take a Train, Straight Ahead, Li'l Darling". Het nummer "Us" was een zeer geslaagde krachtproef voor de kopersectie, terwijl in "Killer Joe" diverse solisten hun kunnen toonden, alt-trombonist Wilfred Grovell, trompettist Carlos Sosa, Manusje van alles (sax, fluit, klarinet, piccolo) Freddy Tejada, en anderen. Eerder op de avond een imponerende drumsolo van Reginald Henry, en (een beetje te harde) basgitaarsolo. Als intermezzo zangerespianiste Anastatia Larmonie in een pianosolo en een tweetal zangnummers, met Errol Colina als begeleider. Prima van voordracht, zuiver van stem, mooi licht van karakter. Bravo!

De FIM kan terugzien op een zeer geslaagde avond, en wij hopen meer van dit ensemble te horen.

LANDHEER

AMIGOE
VRIJDAG 7 OKTOBER 1983

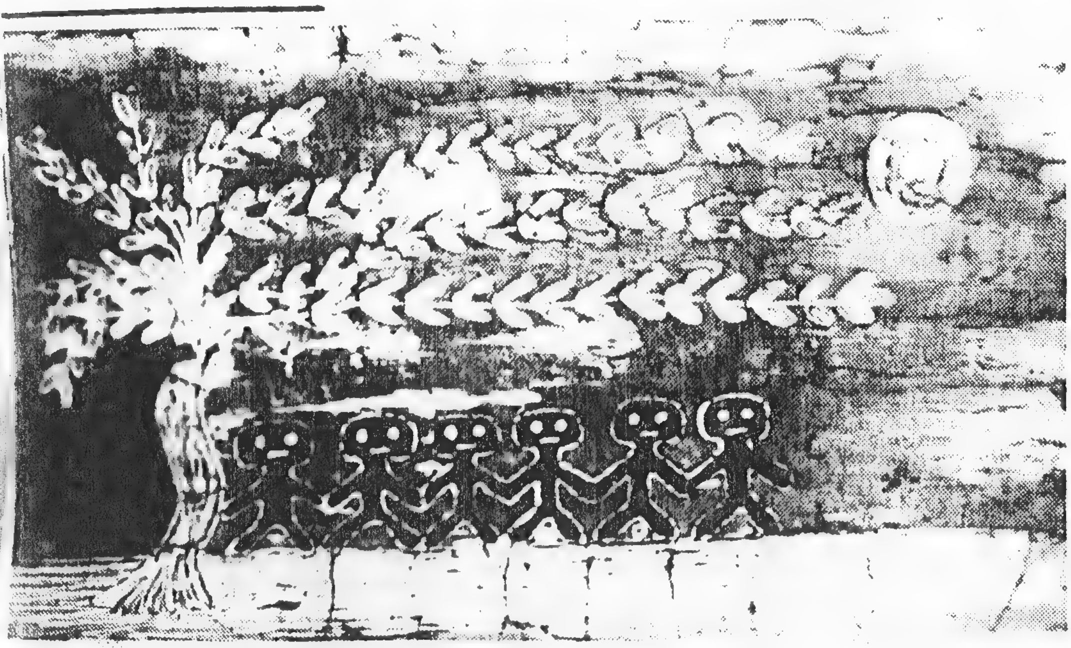
ZANGERES SHARON ROSE heeft een nieuwe 45 rpm-grammofoonplaat op de Antilliaanse markt gebracht. Dit is haar "Mi Hamaca"-plaat met aan de ene zijde het nummer Mi Hamaca (een tumba) en aan de andere zijde Dia pa Dia (een soca bonbon). De twee liedjes zijn composities van Bernadina Grovell, terwijl Franklin Granadillo voor het arrangement zorgde. De grammofoonplaat, die opgenomen werd bij de Watapana Recording Studio, is te verkrijgen zowel op Aruba, Bonaire als Cuaçao.

B/N
6/10-'83

Curacao als inspiratiebron voor kunstenares Florialuz Arellano

Glorialuz Arellano

Een van de werken van Glorialuz Arellano

Kunst uit het pre-Colombino tijdperk

WILLEMSTAD -- De laatste weken was er in De Tempel een expositie van werken van de jonge kunstenares Glorialuz Arellano E. In de Beurs is hier al eerder over geschreven. Wij hadden de gelegenheid met Glorialuz te spreken over haar werk. Reeds als kind heeft zij regelmatig Curaçao bezocht en dan raak je onder de ban van wat je hier ziet. Zij heeft in Cali en in Bogota gestudeerd en ook een jaar met een werkbeurs in Nice in Frankrijk gewerkt. Gedurende 1980 en 1981 was zij in Frankrijk. Zij heeft ook in Parijs in verschillende atelier gewerkt In 1981 deed zij in Bogota mee in een kollektieve expositie.

Gedurende 1982 heeft Glorialuz enige maanden met haar moeder Gloria Echavarria op Curaçao gewoond en gewerkt Van hetgeen ze toen gemaakt heeft heeft ze haar eerste expositie in De tempel gehouden. Zij gebruikt de techniek van de Barik en maakt ook etsen. Het laatste jaar heeft zij in Bogota gewerkt. Het werk is echter een evocatie van Curaçao. Het is duidelijk dat Curaçao de inspiratiebron is geweest. Zij heeft aan het Spaanse Water gewoond en heeft heel wat zeegezichten gemaakt met sailfishes en andere boten.

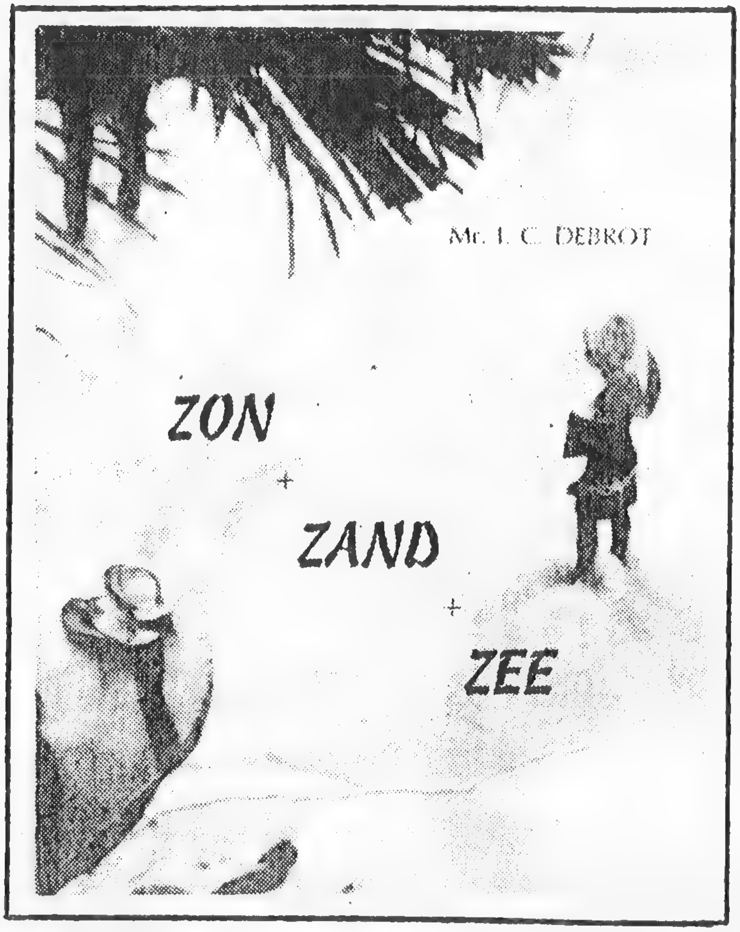
Het werk van Glorialuz is zeer opvallend. Het is jammer dat men niet van haar aanwezigheid gebruik gemaakt heeft om de jongeren op Curaçao in de gelegenheid te stellen om kennis met haar te maken en desnoods haar aan het werk te zien.

Zij heeft een aantal werken waarop vogels een hoofdrol hebben maar ook de maan staat bij haar sterk in de aandacht. Het is ook duidelijk dat deze kunstenaar erg produktief is. Wij geloven dat zij een schitterende toekomst heeft.

Glorialuz heeft ons verteld dat zij erg onder de indruk is van de kunst uit het pre-Colombiaanse tijdperk en de kunst van de Indianen in het algemeen.

Zij gaat nu werken aan haar volgende expositie in Bogota. Het zal werk zijn geinspireerd op arte pre-colombino. Wij wensen Glorialuz veel sukses toe in haar carrière als kunstenares. Wij laten bij dit artikel een tweetal werken van haar zien en een foto van de jonge kunstenares zelf.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN
Donderdag 6 oktober 1983

Memorabelememoires van "Shakie" Debrot

ZON, ZAND EN ZEE PRECIEUZE PARELS

WILLEMSTAD- Deze dagen verschijnt van de hand van Beurs-medewerker mr. I.C. Debrot, 'Shaki' voor intimi, een boekje, gedrukt en uitgegeven door de Curaçaose Courant. Evenals in zijn vorig werkje, GALANTE VERHALEN, verschenen bij Teleboek in Amsterdam, rijgt de schrijver in ZON, ZAND en ZEE zijn memorabele mémoires als een precieus snoer van parels aaneen. Deze vergelijking doet zich onwillekeurig voor, omdat zijn verhalen handelen over gebeurtenissen, ontmoetingen en belevenissen op de eilanden in de Caribische Zee, die Debrot zo'n warm hart toedraagt. Hij verloochent in zijn boekje zijn afkomst niet, hij is een "homo caribensis" en komt daar rond voor uit.

Trouwens wie Debrot kent weet dat deze altijd recht door zee gaat, zich niet ophoudt met mooipraterij en ronduit voor zijn mening uitkomt.

Eigenschap

Daarbij heeft hij die voor een schrijver zo onmisbare eigenschap, hij trekt gekke gebeurtenissen en ontmoetingen aan.

In dit opzicht is hij 'accident-prone'. Gelukkig maar voor hem en zijn lezers, want hij heeft het onmisbare gevoel voor humor, dat hem in staat stelt zo'n situatie feilloos aan te voelen en deze dan met zijn pen uit te werken.

Debrot is geen schrijver die zich verliest in het zoeken naar mooie woorden, hij schrijft zoals hij causeert, badinerend met een scherp oog voor het détail, maar ook zonder flauwekul.

Hij komt uit zijn boekje naar voren zoals hij is, een beminnelijk mens, dol op goed gezelschap, dat hij moeiteloos weet te boeien met zijn verhalen over wat hij allemaal zoal heeft meegemaakt.

Het is in feite dan ook niet verwonderlijk dat Debrot één van de eerste Antillianen was, die de hoge eer te beurt viel ambassadeur van het Koninkrijk der Nederlanden te worden, hij had er alle eigenschappen voor.

Ambassadeur

Uit die periode van zijn leven stammen dan ook diverse van zijn verhalen, maar ook van vroeger en van later tekent hij beelden die boeien.

Over diverse gebeurtenissen geeft hij tevens ongezouten zijn mening, de onafhankelijkheid van diverse mini-staatjes in het Caribisch Gebied bijvoorbeeld, een versnippering die hij ten zeerste betreurt en dat dan laat merken ook.

Waar hij echter ook over schrijft, in elk hoofdstuk klinkt zijn warme persoonlijkheid door, zijn grote belangstelling ook voor van alles en nog wat, daarbij gesteund door zijn klassieke opvoeding in Nederland, een part van zijn leven dat eveneens doortrilt.

Dit alles maakt van ZON, ZAND en ZEE een heerlijk boekje dat zich leent tot telkens lezen en herlezen en dat bovendien terloops erg veel informatie geeft over personen en landen in de Caribische regio.

Het boekje is een leuk geschenk voor de komende feestdagen en wordt door ons dan ook van harte aanbevolen. Het is binnenkort verkrijgbaar bij alle lokale boekhandels.

Ñapa 7/10-'83

Prof dr René Römer, de nieuwe gouverneur:

"Ik ben groot-Antilliaan"

De wet van de welpen-horde "De welp volgt de oude wolf; de welp is moedig en houdt vol" is in de dertiger jaren aan de jonge René Römer wel besteed geweest. Samen met een groep vrienden, onder wie Carlos Dip, maakte hij jaren geleden deel uit van de eerste welpengroep van Curacao, onderdeel van de padvindersgroep St Tarcisius van Santa Famia. De kleine René beloofde toen bij zijn installatie samen met leeftijdgenoten met twee gestrekte vingertjes aan zijn pet aan de leidsters ook: "Akela, wij doen ons best". Ook die belofte is hij nagekomen.

Diezelfde René (inmiddels 54 jaar) handelt dezer dagen de laatste lopende zaken af als docent en rector-magnificus van de Universiteit van de Nederlandse Antillen. De volgende week wordt hij bij koningin Beatrix ontboden op het Paleis Lange Voorhout in Den Haag. Dan gaan diezelfde vingers als weleer omhoog wanneer hij plechtig de eed aflegt die eindigt met "...dat ik mij in alles zal gedragen, zoals een braaf en eerlijk gouverneur betaamt".

Het is bijna veertien jaar geleden dat de laatste gouverneur van de Antillen is ingezworen. Dat was de econoom drs Ben Leito die per de eerste van deze maand met pensioen is gegaan. Hij werd vooraf gegaan door de arts-schrijver Cola Debrot. Nu is het de beurt aan de voormalige welp, de socioloog prof dr René Römer. Tussen de drukke afhandeling van zaken op de UNA door, die zich zullen uitstrekken tot na zijn officiele ambtsaanvaarding om studenten niet te duperen, ontving hij hoofdredacteur Frans Heiligers en fotograaf Ken Wong van de Amigoe voor bijgaand vraaggesprek voor de Ñapa.

CARLOS DIP EN RENé RöMER zijn jarenlange vrienden. Dip maakte enige jaren geleden als jurist een studie van de positie van de gouverneur. Na een diepgaande analyse kwam hij tot de slotsom dat de rol van de gouverneur binnen het Antilliaanse regeringsbestel ondergeschikt is aan die van de leden van de regering. Hoewel hij niets over de persoon Leito meldde, haalde hij zich daarmee nietsvermoedend de woede van toenmalig gouverneur Leito op de hals, die hem prompt niet uitnodigde op een ontvangst die werd gehouden ter gelegenheid van het bestaansfeest van de Hogeschool, de voorloper van de universiteit. Dip was nota bene mede-oprichter en rector geweest van de Hogeschool.

Met de benoeming van prof Römer is mr Dip weer in de gratie gevallen van de vervanger van het staatshoofd op de Antillen. In het navolgende verslag zal blijken dat Römer het zelfs eens is met Dip op het punt, dat voor zijn voorganger niet te pruimen was.

In het werkstuk van Dip indertijd staat ondermeer dat de gouverneur voor zijn doen en laten het fiat moet hebben van de regering. Binnen anderhalve week zal dus de bewegingsvrijheid en de mogelijkheid om zich te uiten van prof Römer ook aan afhangen van de regering. Reden genoeg voor de Amigoe om nog net vóór zijn formele ambtsaanvaarding met hem vrijuit van gedachten te wisselen over de verwachtingen die hij koestert van zijn nieuwe baan.

*****

Lang voordat oud-gouverneur drs Ben Leito aanstalten maakte om op te stappen, werd de naam van prof dr René Römer al genoemd als een serieuze kandidaat voor diens opvolging. Uit dit gesprek blijkt dat hij ook wel ambities heeft gehad voor die post. Hoe kijkt hij zelf aan tegen de benoeming die hem ten deel is gevallen?

"Het is een volgende stap in het leven. Je gaat iets nieuws doen, iets waar een uitdaging in zit. Uit de vele felicitaties die ik hem mogen ontvangen blijkt toch wel dat iedereen er op wijst dat ik deze functie heb aanvaard in een moeilijke tijd. Anderzijds kun je inderdaad ook zeggen dat het een uitbouw is van een zekere carrière die ik heb gehad, begonnen in Landsdienst 26 jaar geleden. Ik heb vanaf het eerste moment, doordat ik me bezig heb gehouden met het Bureau Cultuur en Opvoeding, veel contact gehad met de verschillende eilanden, heb later in de Culturele Adviesraad gezeten en heb in die kwaliteit ook met grote frequentie de andere eilanden bezocht. Ik heb me daar ook meer dan menig eilandbewoner, zoals wij allemaal zijn, kunnen identificeren met de andere eilanden; de mensen leren kennen, de problemen leren kennen, door de mensen zelf al dan niet aanvaard worden. Maar je kunt op zo'n manier toch die eilandelijke identificatie, waar wij als Antillianen aan lijden, toch enigszins overbruggen".

"Wanneer je dat zo bekijkt en je komt later bij een UNA die zich ergens moet waar maken als een universiteit ván de Antillen en die functioneert vóór de Antillen. Dat wil zeggen een universiteit die zich laat gelden ook voor de andere eilanden. Dan zien wij nu naast de afdeling op Aruba, een geslaagd experiment met

Vervolg Römer

colleges op Bonaire en dit jaar ook colleges op Sint Maarten. Dat betekent dus dat deze universiteit geleidelijk aan bezig is om zijn Antilliaanse karakter te demonstreren. Dat betekent dat je in de functie van rector voortdurend bezig bent, niet alleen met Curacao, maar ook met de andere eilanden".

"Nu de functie van gouverneur. Dan heb je weer de problematiek van alle eilanden als werkterrein. Dan zie ik toch dat beide zaken in elkaars verlengde liggen. Alleen kun je dan als gouverneur dan weer op een andere manier bezig zijn met de problematiek van de eilanden en van de Antillen als geheel".

LEERSTOEL

U gaat ervan uit als rector-magnificus van de UNA dus een goede leerstoel te hebben gehad voor uw nieuwe baan als gouverneur?

"Van de rector van de UNA wordt ook gezegd dat het een representatieve functie is, een ceremoniele. Toch is dat niet waar. Hij moet een binding tot stand brengen tussen de diverse afdelingen van de UNA. Een overkoepelende functie om een zeker evenwicht te brengen".

U bent waarschijnlijk de laatste gouverneur van de Antillen «van de Zes».

"Maar vergeet niet dat we straks moeten streven naar een Unie. Ik hoop tenminste dat het feit dat we straks te maken hebben met een Antillen «van de Vijf plus Een» niet persé hoeft in te houden dat de Antillen als zodanig ophouden te bestaan. De Antillen kun je verschillend inhoud geven: staatsrechtelijk, historisch, sociaal en cultureel. Zeker tussen de Benedenwindse eilanden zou je kunnen spreken van een zekere cultuurgemeenschap tussen de eilanden. Naast de cultuurgemeenschap die zich uit in de taal, de muziek, de religie, heb je ook nog de vele familiebanden over en weer, waardoor je een andere dimensie krijgt dan de zuiver staatsrechtelijke. In

> *...er is niet uit het Statuut gehaald wat er in zit...*

staatsrechtelijk opzicht krijgen we straks een opdeling van de Antillen. Ik hoop dat zeker in cultureel opzicht en in historisch-sociaal opzicht dat niet het geval zal zijn. Buiten de politiek zijn er nog veel vormen van samenwerking, op het gebied van de sport, de cultuur en dergelijke".

"Ofschoon je kunt spreken van een grote mate van culturele en sociale eenheid, blijf je houden dat de Antillen bestaan uit zes eilanden. En dat de eilandbewoner de neiging vertoont zijn wereld te laten ophouden bij de horizon en dat hij daardoor ook minder in staat is zich te projecteren in de ideële eenheid die wij in onze gedachten houden".

"Ik zal een mooi voorbeeld noemen. De Stichting Nationale Parken, Stinapa. Dat is opgezet als een nationale stichting. Dat betekent dus omhelzende de zes eilanden. Een jaar of drie geleden kwam van Aruba de wens naar voren om een eigen stichting op te zetten. Stichting nationale parken Aruba is die later gaan heten; net hetzelfde, Stinapa. Aruba had als Stinapa-commissie vertegenwoordigers in het nationale Stinapa-bestuur. Aruba heeft zijn vertegenwoordiging in het nationale bestuur behouden. Enig verschil is dat we dat vroeger Stinapa-commissie op Aruba noemden; dat is nu dus een stichting geworden. Ze hebben eigen financiën, maar verder participeren zij in alle activiteiten van Stinapa. Kortom, de eenheid is blijven voortbestaan. Het is een kwestie van flexibiliteit weten op te brengen dat niet *omdat het altijd zo is geweest* het persé ook zo moet blijven".

Wilt u hiermee suggereren dat er op meer terreinen zo te werk gegaan kan worden?

"Ik denk van wel. Je moet namelijk een zekere vindingrijkheid weten op te brengen om ergens te

> *...pacta sunt servanda: afspraken moeten worden nagekomen...*

geraken. We hebben toen Bonaire gevraagd, maar die heeft laten weten er geen behoefte aan te hebben om een aparte stichting op te richten. We hebben er geen bezwaar tegen als zij een eigen rechtspersoonlijkheid willen hebben, mits wij blijven samenwerken op punten van gemeenschappelijk belang. Ik zou bijna zeggen, het is een vooruitlopen op het Unie-Statuut...."

THUIS

Terug naar de gouverneurspost. Over ruim twee jaar krijgt u er een collega, gouverneur van Aruba, bij binnen het Antilliaanse staatsverband.

"Daar moet je mee kunnen leven natuurlijk. Aruba wordt een apart land binnen het Statuut. De nabijheid van Aruba en de intieme wijze waarop wij altijd met Aruba hebben samengewerkt zal ongetwijfeld met zich meebrengen dat de relatie tot Aruba van geheel andere aard zal zijn dan indertijd de relatie tot Suriname. Kijk, als ik in Suriname ben, ben ik in een vreemd land. Als ik op Aruba ben, ben ik niet in een vreemd land. Ik zal me er ook nooit als in een vreemd land voelen. Wat dat betreft ben ik echt als een Groot- Antilliaan. Als ik op Aruba ben, voel ik me thuis. Op Bonaire idem dito. Als ik op Curaçao ben, voel ik me uiteraard thuis.

Is het niet wat achterhaald om uzelf Antilliaan te noemen?

Nee...ja...Het hangt ervan af hoe u het bekijkt. In de Koninkrijkswerkgroep (KWG) heeft een lid van de Nederlandse delegatie indertijd naar aanleiding van het gekrakeel over en weer tegen mij gezegd: jij bent de enige gek die Antilliaan is. Ik beschouwde dat toch als een eer. Niet dat ik gek was, maar wel dat ik Antilliaan was. In ben inderdaad bereid me in te spannen voor ieder eiland van de Antillen.

*****

"De macht van de Gouverneur van Curacao kan in alle opzichten een vergelijking met de macht van den Russischen Czaar in zijn glorietijdperk van vóór de omwenteling glansrijk doorstaan". Dat kon de Curacaose krant "De Onpartijdige" nog schrijven op 15 februari 1933 over de positie van de hoogste gezagdragers te "Curacao en zijn onderhorigen" uit het koloniale tijdperk.

Maar toen was er toch al een beweging op gang gekomen om de macht van de gouverneur aan banden te leggen. Die macht ging eind vorige eeuw zelfs nog zover dat een gouverneur kon bevelen tot omhakken van een boom en het in beslag nemen van een haan. Hij beschikte over flora en fauna. Het verhaal gaat dat de gouverneur's hoge hoed bevuild werd door "zekere substantie" op het moment dat hij op Otrobanda onder die boom was

> *...leerstoel gehad als rector UNA...*

Vervolg Römer

doorgelopen waarin die haan had zitten rusten. Oud-gouverneur Leito mag zich meer per auto voortbewogen hebben, maar hij zou zijn boekje flink te buiten zijn gegaan als hij had besloten tot verwijdering van verkeerslichten die op rood konden springen als hij er met chauffeur aankwam. Het gouverneursschap heeft een evolutie doorgemaakt.

Direct na de Tweede Wereldoorlog, in october 1945, bracht een commissie onder voorzitterschap van dr W. Ch. de la Try Ellis adviezen uit over wijzigingen in de staatkundige structuur van de Antillen, de positie van de gouverneur niet uitgesloten. Tezelfdertijd kwam ook de politicus-jurist dr M.F. ("doktoor") da Costa Gomez met een nota voor de dag voor een volksvertegenwoordiging. Daarin paste geen plaats meer voor de gouverneur-oude-stijl. Hooguit zou er een vertegenwoordiger van de Koning kunnen zijn, die zich echter niet mocht inlaten met interne Antilliaanse aangelegenheden. Kortom, louter en alleen ter symbolisering van de eenheid van het Koninkrijk. Voelt prof dr René Römer zich niet een beetje zo?

SYMBOLISCH

"Je kunt het wel zien als een symbool van onze band met Nederland en met het koninklijk huis. Maar het hoeft niet persé ook van koloniale aard te zijn. Barbados is bijvoorbeeld een onafhankelijk land, maar heeft nog steeds een governor-general, Jamaica ook, Guyana niet, want dat is een republiek en dat past dan niet. Het doet au fonds niet af aan het feit dat Barbados een onafhankelijk land is. Je moet het meer symbolisch zien als de band die je hebt gehad en wil behouden, met Nederland in dit geval".

"Maar wanneer je de functie an sich en binnen de constitutionele structuur van het land gaat bekijken, dan is het praktisch ontdaan van zijn koloniale aspecten".

Laten wij uw functie analyseren en het punt voor punt bespreken. U bent vertegenwoordiger van koningin Beatrix en u bent vertegenwoordiger van de Koninkrijksregering op de Antillen. Zijn daar de koloniale aspecten verdwenen?

...ik zal niet aansturen op een kabinets-crisis, maar de formatie-periode lijkt me wel interessant...

Vervolg Römer

"Kijk, dat is inherent aan het feit dat we nog binnen het Statuut zitten. Dus inherent ook aan het feit we nog koninkrijksaangelegenheden zijn. Dus je zou eigenlijk het koloniale aspect niet moeten afleiden van de functie van gouverneur, maar aan de koloniale resten in het Statuut.

Maar is het Statuut niet op zich al om dezelfde redenen achterhaald?

Ik weet het niet. Ik heb er mijn eigen gedachten over. Ik ben wel de mening toe gedaan dat men minder uit het Statuut heeft gehaald dan erin gezet heeft. Maar dat we naar nieuwe wegen moeten zoeken, dat moet zeker bekeken worden".

THEEVISITE

Vertegenwoordiger van de Koningin, betekent dat dat u zonder te kloppen bij haar op thee visite kunt gaan, om maar iets te noemen?

Hij lacht. "Deze vraag mag je eigenlijk stellen aan iemand die minstens een jaar gouverneur is geweest. Ik weet wel dat je niet zomaar mag aankloppen om bij de koningin op de thee te komen. Werkelijk, de diepte van deze zaken kan ik nog niet peilen.

Hoe gaat het als uw rol van behartiger op de Antillen van defensie-belangen en van buitenlandse betrekkingen voor het rijk?

"Ik meen dat daarin ook de minister van Algemene Zaken een belangrijke say heeft. Ik zal met hem erg veel van doen hebben op die punten".

Uw vriend Carlos Dip heeft tot grote ergernis van uw voorganger enkele jaren terug de functie van de gouverneur binnen het Antilliaanse bestel niet erg groot genoemd.

"Dat is het ook niet. Vandaar dat ik ook kan zeggen dat het koloniale aspect er behoorlijk vanaf is geschaafd. De gouverneur heeft in deze veel meer een bemiddelende rol, dan wat de uitvoerende macht heeft. Volgens de Staatsregeling deelt de gouverneur de uitvoerende macht met de Raad van Ministers, maar de feitelijke macht ligt voor een groot deel bij de Raad van Ministers. Het is wel mogelijk dat de gouverneur op een bepaald moment, wanneer ie een ontwerp of een landsbesluit te ondertekenen krijgt, zegt: ik wil daar eens met die minister over praten. In die zin kan hij toch wel een hele inbreng hebben. En dat hoeft de buitenwacht niet te weten. Misschien moet je zelfs zeggen: dat móét de buitenwacht helemaal niet weten. Dan kan het gesprek veel prettiger en veel opener plaats vinden".

DE PERSOON PROF DR René Römer gaat de laatste twee weken hevig over de tong in alle geledingen van de bevolking. Dat heeft te maken met zijn aanstaande positie als gouverneur van de Nederlandse Antillen. Hoe kijkt René Römer senior tegen zichzelf aan? "Die moeilijke vraag is me al eerder gesteld. Wanneer je op een bepaald moment een beeld van jezelf wil geven, dan moet je bijzonder goed in staat zijn om afstand te nemen van jezelf. Jezelf te bekijken als ware je een andere persoon. Laten we vaststellen dat dat voor niemand mogelijk is. Met andere woorden, wanneer je een mening van jezelf geeft, dan geef je daarmee een stuk eigenheid kwijt. Ik dacht dat deze benadering al voldoende moet zijn om te doen blijken dat ik een iemand ben die nogal beschouwend in het leven staat. Dat wil zeggen, ervan houdt om eerst te analyseren en dan pas te handelen".

U hebt u zelf even geanalyseerd, maar de beantwoording van de vraag laat u toch aan anderen over? "Ja, dat vind ik wel".

"Maar Carlos Dip zegt zeer terecht dat wanneer een besluit moet worden genomen en aan de besluitvorming twee personen moeten bijdragen, dan is diegene wiens wil de doorslag geeft, dát is degene bij wie de feitelijke macht ligt. En dat is in dit geval bij de minister, die politieke verantwoordelijkheid draagt".

De gouverneur heeft het recht "to be consulted, to encourage en to warn".

"Of ook: de gouverneur mag het geweten zijn van de regering. Ik meen dat Ornelio Martina (advocaat, oud-gezaghebber van Curacao — FH) dat gezegd heeft. Wat dat betreft vind ik het best leuk, want als lid van de Culturele Adviesraad hebben wij altijd gezegd dat deze raad het geweten van het koninkrijk is. Namelijk om te voorkomen dat men in die samenwerking en tussen de rijksdelen alleen maar aandacht zou besteden aan economische aspecten en niet voldoende oog zou hebben voor culturele aspecten".

TOUWTREKKERIJ

De daadkracht van de overheid en het overheidsapparaat wordt in de regel negatief belicht. U bent voorzitter geweest van een Gemengde Commissie die een lijvig rapport opstelde voor de regering met concrete aanbevelingen en uitgewerkte scenario's volgens welke opgetreden kan worden. Daar is bitter weinig van terecht gekomen. Wat kunt u daar straks in uw nieuwe functie aan kunnen doen om die inactiviteit om te zetten in daadkracht?

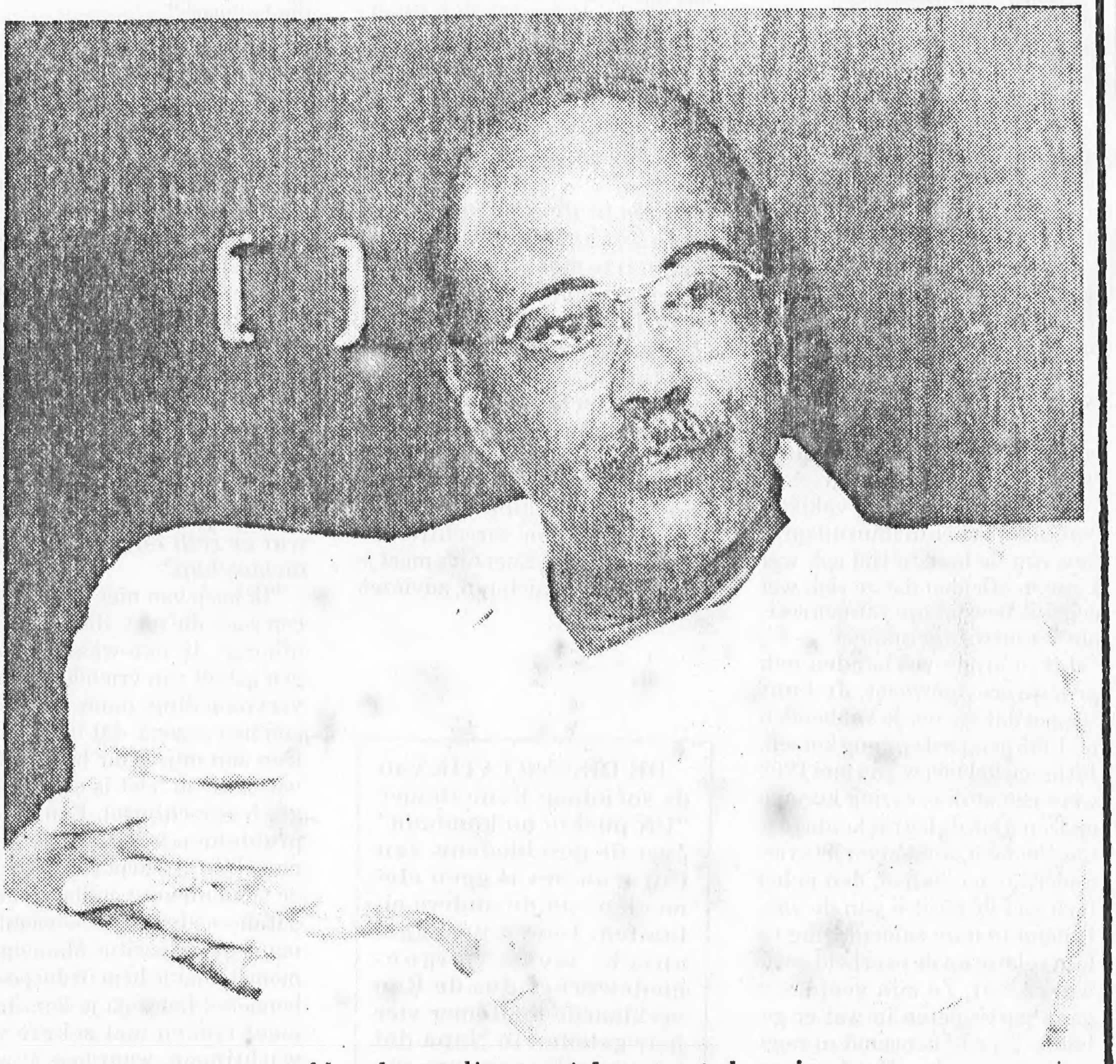
"Laat ik het zo stellen. Als ik kansen zie om daar iets van te verwezenlijken, dan zal ik beslist niet nalaten dat te doen. Ik sta nog steeds achter dat rapport, ofschoon ik vind dat het nu weer bijgeteld moet worden. Bijvoorbeeld over de rol van de off shore in de economie en naar aanleiding van de uitkomsten van de volkstelling. Als basis vind ik het nog steeds een goed rapport".

Eerder dit jaar is er partijpolitieke touwtrekkerij geweest rondom de kandidaatsstelling voor de nieuwe gouverneur. Uw naam was drie jaar geleden al in the picture, maar bij die touwtrekkerij waren er ineens andere kandidaten aan de orde. Denkt u niet dat de positie van de gouverneur, door de jaren toch al uitgehold, door dat touwtrekken van de politici nog een extra deuk heeft gekregen?

"Nee, ik geloof dat niet. Als ik mag afgaan op de reacties van mensen die mij hebben gebeld en me hebben aangesproken op straat, vind ik van niet. Maar ja, dan praat je wel een beetje over jezelf. Bovendien weet je niet altijd of wat de mensen nu zeggen ze dat zeggen om vriendelijk te zijn en of ze dat ook wel menen. Maar in het algemeen heb ik erg positieve reacties gehad. *We zijn blij dat jij het geworden bent, want dat geeft toch zeker vertrouwen, dat deze positie niet in de politieke sfeer getrokken wordt* etcetera. Een deuk die deze functie mocht hebben gehad......Ik ben iemand tegengekomen die zei: *jij bent de kandidaat van het volk; op jou kan niemand iets aan te merken hebben.* Nu weet ik niet of ik de kandidaat van het volk ben, maar dat andere ben ik wel met hem eens".

Vervolg Römer

"Ik mag het geweten zijn van de regering"

...vakbonden realiseren zich wat er te koop is...

MARINIERS

U bent na 15 october opperbevelhebber van de krijgsmacht op de Antillen. Dat is toch wat, als socioloog?

"Sja, welke kant wilt u op?", vraagt hij en lacht weer.

Concreet betekent dat ondermeer dat als er ooit nog mariniers ingezet moeten worden om de rust te bewaren, dat u daar op zijn minst zeer nauw bij betrokken bent.

"Ja, maar dat betekent ook dat je dat altijd doet, zoals dat met een heleboel andere taken die je hebt, in consult met anderen, op voorstel van anderen. De uiteindelijke verantwoordelijkheid mag dan wel bij jou komen te liggen, maar het is een gedeelde verantwoordelijkheid. Zeker in militaire zaken moet je in grote mate afgaan op wat de beroepslieden jou aanraden".

Als voorzitter van de commissie die een onderzoek instelde naar de gebeurtenissen van 30 mei 1969 hebt u zich ondermeer met dit aspect bezig gehouden. De conclusie was toen dat het inzetten van die Nederlandse mariniers goed was, temeer daar de leiding van het politie-corps te vlug het hoofd in de schoot legde. Zou u dezelfde beslissing nemen als uw collega van toen?

"Ik vind het erg moeilijk om te anticiperen op wat je zou doen in een bepaalde situatie. Als je meer beschouwend van aard bent, dan beschouw je het leven ook meer van een filosofische kant. De feitelijke factoren van dat moment zullen uiteraard in een dialoog met je eigen persoon de uiteindelijke beslissing bepalen. De feitelijke factoren van dát moment, daar kun je niet op anticiperen. Dat is hetzelfde als met zo'n dertig mei, ook sociologisch bezien, dezelfde factoren die toen gespeeld hebben, kunnen in een later stadium spelen zonder dat ze persé zou moeten leiden tot een uitbarsting zoals we gehad hebben met 30 mei. Omdat een samenleving en soci-

Vervolg Römer

ale wetenschappen verschillen van scheikunde of natuurkunde. Als je met een scheikundige proef bezig bent en je voldoet aan bepaalde factoren, dan krijg je een bepaalde reactie. Maar wanneer je met mensen te maken hebt, dan kunnen er dezelfde situaties zijn, maar in het ene geval reageert men zus en in het andere geval reageert men zo. Dat kan afhangen van een zere teen, of kiespijn, of ruzie, of zoveel andere factoren. Ik denk ook dat de factoren nu anders zijn. Ik meen dat bij de vakbonden een stuk meer verantwoordelijkheid is gegroeid, ook voor wat er gaande is in de samenleving."

U schreef vier jaar geleden in de Ñapa dat dezelfde ingredienten als ten tijde van 30 mei 1969 nog aanwezig waren en te weinig onderkend waren.

"Ik dacht wel dat er sedertdien een verandering is ingetreden. Ik neem weliswaar een agressieve houding waar bij de vakbonden, maar ik heb uit hun uitspraken van de laatste tijd ook wel kunnen afleiden dat ze zich wel degelijk bewust zijn van een sociale verantwoordelijkheid".

"Het is bij de vakbonden een groeiproces geweest. Je kunt zeggen dat bij ons de vakbonden na 1955 pas goed op gang komen. Intussen hebben wij na mei 1969 weer een stuk ervaring kunnen opdoen. Ook de betrokkenheid is toegenomen, want als er iets veranderd is na 30 mei, dan is het toch wel de positie van de vakbonden in onze samenleving en hun relatie tot de overheid en de werkgever. Ze zijn veel meer gaan participeren in wat er gebeurt. Zij zijn benoemd in regeringscommissies. Het betekent de mensen een stuk verantwoordelijkheid geven, dat ze zich realiseren wat er allemaal te koop is"

HOGER TOEZICHT

U wordt straks ook voorzitter van de Raad van Advies. Dat is ook een symbolische functie, omdat u de facto zelden of nooit als voorzitter zult optreden en dat overlaat aan de vice-voorzitter.

"Ik heb me daar nog niet zo in verdiept, maar uit de stukken blijkt dat dat klopt".

U wordt straks ook gezien als "het hoger toezicht". Dat betekent dat u enerzijds besluiten moet vernietigen die in strijd zijn met lokale wettelijke bepalingen en anderzijds toeziet op naleving van andere bepalingen. Bijvoorbeeld, Curacao en Aruba te wijzen op de wettelijke plicht tot afdracht van belastingen aan het Land.

"Afspraken die gemaakt zijn, moet je na komen. Dit geldt straks ook voor de realisatie van de Antillen-nieuwe-stijl. Daar zijn ook bepaalde afspraken over gemaakt. Misschien bli kt later dat niet alles helemaal uitvoerbaar is zoals men zich dat had voorgesteld, maar dan moet men toch op zijn minst naar de geest handelen. Ik heb van de juristen geleerd: pacta sunt servanda. Overeenkomsten dient men na te leven".

Eens in de vier jaar, normaal gesproken althans, krijgt u te maken met een kabinets-formatie. Nu kan ik me niet herinneren dat u ooit bent opgetreden als een soort onderhandelaar. Toch zal wat onderhandelingskunst van u gevergd gaan worden.

"Het is een zeer intrigerend gedeelte van het werk. Ik zal er ook niet veel over kunnen zeggen, maar er spelen verschillende dingen een rol. Enerzijds moet je goed kunnen luisteren, adviezen van anderen kunnen analyseren, ten opzichte van elkaar stellen, bepaalde conclusies trekken, die conclusies weer doorspelen, dan weer feed-back krijgen. Het ligt ook heel erg in de sfeer van "human relations". Niet dat ik doelgericht zal toesturen naar een kabinets-crisis, maar het lijkt me een interessant aspect van het werk".

Uw directe betrokkenheid in het maatschappelijk leven zal afnemen. U moet zich na 15 october terugtrekken uit de diverse instanties waarin u functies bekleedt. Gaat u dat aan het hart.?

"Ja. Zeker als het zo plotseling moet gebeuren. Commissariaten moet ik zowiezo neerleggen. Bestuursfuncties in stichtingen formeel niet, maar het wordt toch moeilijk als het om stichtingen gaat die een subsidie van het Land krijgen".

VERVREEMDING

Gaat u zich daardoor niet een beetje vervreemden van wat er reilt en zeilt in de gemeenschap?

"Ik hoop van niet. Maar het is een zaak die niet alleen van mij afhangt. Ik heb waarschuwingen gehad van vrienden voor de vervreemding, maar ik heb tegen hen gezegd: dat ligt niet alleen aan mij, maar hangt mede van jullie af. Het is een sociologisch verschijnsel. Eén van de problemen waarmee je zit is namelijk: je schept een positie in de samenleving omdat je vindt dat die nodig is. Je benoemt iemand in een positie. Maar op het moment dat je hem in die positie benoemd hebt, ga je hem tegemoet treden met zekere verwachtingen, waardoor je weer zijn gedrag beïnvloedt. Een gedrag van iemand is nooit alleen maar afhankelijk van hemzelf. Mijn gedrag ten opzichte van u is mede bepaald door de wijze waarop u mij benadert. Wanneer u mij straks gaat benaderen als een figuur in een ivoren toren, dan duwt u mij in een ivoren toren".

...in guayabera naar UNA-concerten...

Van uw voorganger is gezegd dat hij zich vervreemd had doordat hij nogal formeel was. Wat kunnen we van u verwachten?

Dit is een functie die met zich meebrengt dat men rekening houdt met bepaalde formalitei-

DE DISSERTATIE van de socioloog René Römer "UN pueblo na kaminda" over de geschiedenis van Curacao bevat geen elementen van de andere eilanden. In een vraaggesprek met Amigoe-medewerker Jos de Roo verklaarde dr Römer vier jaar geleden in Ñapa dat het zijn wil is nog eens een soortgelijke studie te maken van Aruba's geschiedenis.

Daarmee nu geconfronteerd: "Om dat te doen moet je op zijn minst een jaar op Aruba wonen. Je kunt niet alleen putten uit documenten putten, maar je moet ook van de mensen vernemen en meemaken hoe zij bepaalde zaken hebben ervaren. Nu klopt het dat dat er voorlopig gezien mijn nieuwe functie niet in zit. Maar er is net besloten dat "Un pueblo na kaminda" wordt verfilmd door Wilbert Tecla. Ik heb erop aangedrongen daarbij niet alleen de aspecten van Curacao, maar ook van de andere eilanden mee te nemen".

Vervolg Römer

ten. Je kunt moeilijk deze functie te grabbel gaan gooien. Maar je moet proberen om daar toch wel een persoonlijk tintje aan te geven. Nu kan het zijn dat het persoonlijk tintje van mijn voorganger juist bestond in het formele, en dat mijn persoonlijk tintje meer komt te liggen in het relationele".

Betekent uw nieuwe functie nu ook een drastische ommekeer voor uw gezin?

Heel gering, in zoverre dat de benoeming niet te vroeg is gekomen. Mijn oudste zoon is afgestudeerd en zal binnen enkele jaren zijn eigen gang gaan. Mijn dochter is gehuwd en heeft haar eigen gezin. Mijn jongste is pas naar Amerika gegaan om te studeren en zij lijdt ook haar eigen leven. Dus het is een zaak van mijn vrouw en mij. We stellen ons voor dat we er best leuk inhoud aan zullen geven.

Gaat u met haar nu uw eigen huis verlaten om op het Fort Amsterdam te gaan wonen.

"Ik kan dat op dit moment nog niet zeggen. We zijn het wel al gaan bezichtigen. Het heeft wel bepaalde voordelen om daar te wonen...."

Denkt u zich straks ook vrijelijk te kunnen begeven naar allerlei evenementen; de UNA-concerten om maar één voorbeeld te noemen?

"Ik vind van wel. Ik heb de tijd van Cola Debrot meegemaakt, dat was een heel goeie vriend van me. Die kwam je op concerten tegen, op straat, bij kennissen op bezoek. De man is gewoon blijven functioneren, zoals hij tevoren ook functioneerde, voorzover die functie dat toestond. Ik kende gouverneur Van Speekenbrink die ging gewoon in zijn guayabera de straat op, in de Heerenstraat en zo een wandeling maken. Dat zijn dingen die toch best mogelijk zijn. Dus u kunt me ook wel in een guayabera op een UNA-concert tegenkomen, waarschijnlijk wel".

FRANS HEILIGERS

AMIGOE
VRIJDAG 7 OKTOBER 1983

Voorlichting in Nederland over handel op Curacao

WILLEMSTAD— In de Nederlandse gemeente Dordrecht is 29 september een voorlichtingsmiddag gehouden voor het bedrijfsleven. Er waren ruim 900 bedrijven voor deze middag benaderd. De directe aanleiding tot deze activiteit was het bezoek dat premier Martina enige tijd terug aan Dordrecht bracht. Toentertijd bleek duidelijk hoeveel overeenkomsten Curacao en Dordrecht hebben: beide hebben door hun ligging een roemrijke geschiedenis op het gebied van handel en beide beschikken over levendige havenactiviteiten.

Op de voorlichtingsmiddag werden de uitgenodigde bedrijven ingelicht over de overslag- en doorvoermogelijkheden die de Curacaose haven biedt voor produkten die bestemd zijn voor Zuid- en Noord-Amerika en het Caribisch gebied. Gesproken werd ook over de mogelijkheid van assemblage van hoogwaardige (Nederlandse) produkten waarvoor men nu naar bijvoorbeeld Taiwan of Togo uitwijkt. Het is niet de bedoeling dat Nederlandse bedrijven hun activiteiten in Nederland staken om zich op de Antillen te vestigen.

Naast die voorlichtingsmiddag voor het bedrijfsleven worden tevens exposities gehouden; ondermeer exposities van een foto-collectie van de Sticusa en een expositie van Antilliaanse kunstenaars. Zo is van het bureau van de gevolmachtigde minister middels persberichten vernomen.

AMIGOE
VRIJDAG 7 OKTOBER 1983

Wim Breuker op Ban Topa festival

WILLEMSTAD— Tijdens het Ban Topa-festival treedt op dinsdag 11 october het Willem Breuker Kollektief uit Nederland op. Het optreden is in de muziektent op het Wilhelminaplein om zeven uur 's avonds. Het Kollektief is op tournee door de Nederlandse Antillen, de Verenigde Staten en Canada. Een tweede concert wordt woensdagavond half negen op de patio van de UNA gegeven. De toegang is op beide concerten gratis.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN

Zaterdag 8 oktober 1983

VIERING 11-JARIG BESTAAN VERENIGING VAN CUR. SCHRIJVERS

WILLEMSTAD - De Sociedat di Eskritor di Korsou zal op 15 oktober aanstaande haar elfde verjaardag vieren. In verband daarmee heeft het bestuur van de S.E.K. een literaire informatie-morgen georganiseerd in de aula van de UNA. De volgende onderwerpen zullen ter sprake komen:

Literatuur en spelling, literatuur en onafhankelijkheid, kinderboeken en "introduktie van het papiaments".

Deze onderwerpen zullen achtereenvolgens door de heer A. Jean Pierre, Frank M. Arion en Mw. R. Zefrin worden besproken.

Deze informatie-morgen zal om 09.00 uur aanvangen en om ongeveer 13.00 gesloten worden.

Het bestuur van de S.E.K. zal voorts om half negen 's avonds een bijeenkomst houden in Djogodo te Muizenberg. Op deze bijeenkomst zullen gespreksgroepen gevormd worden, alsmede kulturele aktiviteiten, muziek en dans...

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN

Zaterdag 8 oktober 1983

MAANDAG 1E PROGRAMMA

BELGISCHE PROGRAMMA'S VIA TELE-CURACAO

WILLEMSTAD - - In het kader van de Culturele samenwerking tussen de Nederlandse Antillen en Belgie is door de direktie van de Antilliaanse Televisie Maatschappij en de Belgische televisie (BRT) een akkoord bereikt voor het uitzenden van vijftig uur aan Belgische cultureel-educatieve programmas via Tele-Curacao en Tele-Aruba.

Besprekingen hiertoe werden indertijd in Brussel gevoerd door ATM-direkteur Norbert Hendrikse en de programma-direkteur van de BRT Julien Peeters. Met de uitzending van de BRT-programmas zal TeleCuracao op maandag 10 oktober beginnen.

In de door Cultuur en Opvoeding betaalde zendtijd wordt begonnen met de serie "Goden uit het Oosten". Deze dokumentaire in zes delen behandelt de Oosterse godsdiensten en tradities en geeft boeiende beelden te zien van Oosterse rites en ceremonies. Het eerste deel behandelt de Hindoe-religie.